

Açık Sınıflar Eski Moda Bir Yenilik Olabilir mi?: ABD’den Bir Örnek

İlke Evin GENCEL¹ Arzu Güngör LEUSHUIS²

Özet: 1950’li yıllara kadar öğrenme-öğretme sürecinin öğretmen merkezli ve dinlemeye dayalı olduğu görülmektedir. 1950’li yılların sonundan itibaren açık sınıflar, ilerlemecilik eğitim felsefesinin etkisiyle eğitimde bir reform hareketi olarak ortaya çıkmıştır. Sınıfların duvar veya kapılarla bölünmediği açık sınıf uygulamasının Türkiye’de denendiği yönünde herhangi bir bulguya rastlanmamıştır. Yanısıra açık sınıflar hakkında Türkçe alanyazın bilgisine de ulaşamamıştır. Bu çalışmada açık sınıflar hakkında Türkçe literatüre katkıda bulunmak ve ABD’de bir açık sınıflı ilkokulda görevli öğretmenlerin bu uygulamaya ilişkin görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim desenindedir. Veriler yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilmiş ve tümevarımcı içerik analizi ile çözümlenmiştir. Öğretmen görüşlerinin öğrenci, öğretmen ve öğrenme ortamı başlıklarında toplandığı görülmüştür. Öğretmenler açık sınıf uygulamasının öğrenci üzerindeki etkilerinin olumluluğu konusunda genel olarak hemfikir olmuşlar, öğretmen ve öğrenme ortamı bakımından bazı güçlüklerin bulunduğunu ifade etmişlerdir.

Anahtar Sözcükler: Açık sınıf, açık okul, ABD’de açık sınıf.

Abstract: Is It Possible Open Classrooms Are an Old-Fashioned Innovation? An Example from the USA. Until 1950s, teaching-learning process was teacher-centered and based on listening. From the end of the 1950s, open classrooms have emerged as a reform movement by the impact of the progressivism education philosophy. Open classrooms are not divided by walls and doors, and there is no evidence that implementation has been tried in Turkey. Additionally, there is no information in Turkish literature about open classrooms. In this study it was aimed that contributing Turkish literature about open classrooms and determining views of elementary school teachers which are performing open classes, about this implementation in ABD. The phenomenological method was used which is the one of the qualitative research methods. The data have been obtained via semi-structured interviews and were analyzed with the inductive content analysis. The teacher’s views were collected under the three titles: student, teacher and learning environment. The teachers were generally agree that, there are positive effects on students of open classrooms, besides they had expressed that there are some difficulties in terms of teacher and learning environment.

Key Words: Open classroom, open school, open classroom from the USA.

Giriş

Öğrenme öğretme sürecini daha etkili ve verimli hale getirmek için eğitim bilimleri alanında sürekli olarak bilimsel araştırmalar yapılmakta, araştırma bulgularına dayalı olarak yeni kuramlar ve bu kuramları uygulamaya yansıtılabilmek amacıyla öğretimsel modeller, yöntemler geliştirilmektedir. Eğitim tarihi incelendiğinde, ortaya konan yeni kuram ve uygulamaların öğrenme öğretme sürecini mükemmel hale getireceğinin düşünüldüğü ancak arayışların hiç bir zaman bitmediği görülmektedir. Bu arayışlardan biri, sadece sınıf içi öğrenme öğretme etkinlikleriyle sınırlı olmayan aynı zamanda okulun mimari yapısıyla da dikkatleri üzerine çeken “açık sınıf”tır. Bu uygulamada sınıflar, duvar veya kapılarla sınırlandırılmamakta, demokratik bir ortamda, öğrencilerin bireysel gelişim özelliklerine uygun olarak birlikte öğrenme kavramına vurgu yapılmaktadır.

Açık sınıflar, 1960 ve 70’li yıllarda önemli düzeyde popüler olmuştur. Ancak uygulamada karşılaşılan güçlükler ve yüksek maliyet gibi nedenlerle bir süre sonra güncelliğini yitirmiştir. 1990’lı yıllardan itibaren ise açık sınıf uygulamalarının olumlu sonuçlarına yeniden odaklanılmaya başlanmıştır. Günümüzde Amerika Birleşik Devletleri (ABD), İngiltere, Kanada, Hindistan, Litvanya ve Avustralya’da

* Birçok araştırmada açık sınıf ve açık okul kavramları aynı anlamda kullanılmaktadır.

1. Yrd. Doc. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Anafartalar Yerleşkesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü.
2. Dr., Florida States University Department of Modern Languages and Linguistics.

sınırlı sayıda da olsa açık sınıf uygulaması sürdürülmektedir (Abriox ve Ferreira, 2009; Shield, Greenland ve Dockrell, 2010). Türkiye'de ise açık sınıf uygulamasının denendiği yönünde herhangi bir bulguya rastlanmamıştır. Yanısıra açık sınıflar hakkında Türkçe alanyazın bilgisine de ulaşamamış, açık sınıf/okul kavramının, okulun ders saatleri dışında halka eğitim vermesiyle eş anlamlı olarak kullanıldığı görülmüştür. Bu çalışmada dünyada yeniden gündeme gelmiş ancak Türkiye'de herhangi bir uygulamasına rastlanmamış olan açık sınıf kavramı hakkında bilgi vermek ve ABD güneyindeki bir eyalette yer alan açık ilkokulda görevli öğretmenlerin açık sınıf uygulamasına ilişkin görüşlerinin paylaşarak Türkiye'deki eğitimcilerin bu konuya dikkatlerini çekmek hedeflenmiştir.

Açık Sınıfların Ortaya Çıkışı ve Kısa Tarihçesi

Açık sınıf kavramı, ilerlemecilik eğitim felsefesinin etkisiyle 1950'li yılların sonundan itibaren eğitimde bir reform hareketi olarak ortaya çıkmıştır. Söz konusu tarihlere kadar okullarda öğretmen merkezli, öğrencilerin sadece sabit sıralarda pasif alıcı konumunda ve öğrenme-öğretme sürecinin çoğunlukla dinlemeye dayalı olduğu görülmektedir. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ise bu geleneksel sınıf ortamı sorgulanmaya ve öğrenci gereksinimleri üzerine odaklanılmaya başlanmıştır (Shield, Greenland ve Dockrell, 2010:225-226).

Açık sınıf uygulaması İkinci Dünya Savaşı'nın ardından ilk kez İngiltere'de ilköğretim okullarında informal bir şekilde başlamıştır. Savaş sırasında sivillerin çoğu bombalı saldırılardan korunmak için kırsal bölgelere yerleşmiştir. Ailelerini kaybeden çocuklar bu süreçte öğretmenleriyle birlikte yaşamaya başlamış ve bu gruplarda eğitim devam etmiştir. Diğer çocuklar ise eğitim olanağı bulamamıştır. Bu durumun bir sonucu olarak savaş sonunda okullarda aynı sınıfta ve yaştaki çocukların bilgi ve gelişim açısından çok farklı seviyelerde olduğu görülmüştür. Böylece eğitim alanında yeni arayışlar başlamıştır. Eğitim bilimcilerin bir kısmı homojen seviye gruplarıyla eğitim yapılmasını önerirken diğer grup bu öğrencilerin birlikte eğitim alabilecekleri, gerçek dünyadan kopuk olmayan ve geleneksel eğitimden farklı bir yolun izlenmesi gerektiğini savunmuştur. Bu süreçte açık sınıf fikri oluşmuş, disiplinlerarası yaklaşımın uygulandığı, derslerin 45'er dakikalık periyotlar yerine öğrenci merkezli etkinliklerin gerektirdiği kadar uzun ya da kısa olabileceği esnek bir okul anlayışı ortaya çıkmıştır. 1967 yılında İngiliz eğitim bilimci Bridget Plowden tarafından yayımlanan "Çocuklar ve Onların İlkokulları" adlı raporda açık sınıflar ve eğitim sürecinde informal süreçlerin önemine değinilmiş, tüm okullarda bu uygulamanın yaygınlaştırılması için teşvikte bulunulmuştur. Aynı tarihlerde sosyal bir değişim dönemi yaşayan ABD'de radikal program tasarımcıları geleneksel eğitimi eleştirmeye başlamış ve bu eleştiriler sosyal destek bulmuştur. Eğitim alanında bir reform yapılması konusunda baskı ortamı oluşmuştur. Bu arayış döneminde Plowden tarafından yayımlanan raporun etkisiyle Amerikalı eğitim bilimciler İngiltere'deki açık sınıfları ziyaret etmiş ve yapılan çalışmalar sonunda ABD'de açık sınıfların uygulanma süreci başlamıştır (Rothenberg, 1989:71-72).

Açık sınıf uygulamasının 1960-1970'li yıllardaki sosyal, politik ve kültürel değişimin bir yansıması olduğu söylenebilir (Cuban, 2004). Söz konusu yıllardan itibaren mimarisi farklı, geniş alanların farklı kısımlara bölünmesiyle oluşturulan sınıfları içeren okullar açılmış ve bireysel gereksinimleri dikkate alan programlar geliştirilmiştir. Farklı biçimlerde uygulamalar yapan açık sınıfların hepsindeki ortak nokta, eğitimin geniş bir alanda bireysel ya da grup çalışmaları biçiminde sürdürülmesidir (Henderson ve Maddux, 1982). Açık sınıflar yaygın olarak ilkokul düzeyinde uygulanmakla birlikte İngiltere'de az sayıda da olsa ortaokul düzeyinde de denenmiştir (Smith, 2005). Açık sınıflar, yaşayarak öğrenmeyi vurgulayan öğrenci etkinliğine dayalı programların uygulandığı okullar olmasına rağmen 1970'li yılların sonunda bireysel gereksinimlere uygun ortam düzenlemenin maliyetli olduğu, üstelik açık sınıfların yüksek maliyetine rağmen teori ve uygulama arasındaki boşluğu doldurmada yetersiz kaldığı görüşünün yaygınlaşması ile okullardaki açık alanlara tekrar duvarlar örülmeye başlanmış ve eğitimde yeni arayışlar sürdürülmüştür. Günümüzde yaygın olmayan bir şekilde bu uygulamaya devam eden okullar bulunmaktadır (Cuban, 2004; Greenland, Shield ve Dockrell, 2009).

Açık Sınıfların Özellikleri

Açık sınıflar, tüm öğrencilerin aynı materyalle, aynı zaman dilimi içinde ve öğretmen merkezli etkinliklerle birbirleriyle aynı düzeyde öğrenmesinin beklendiği geleneksel sınıf ortamının öğrenciler üzerindeki olumsuz etkilerinin eleştirilmesiyle gündeme gelmiştir. Açık sınıf, öğrencilerin bireysel gelişimlerine uygun olarak esnek büyüklüklerdeki gruplarda, birlikte öğrendiği açık alan sınıflar olarak tanımlanmıştır. Bu tanımdaki bireysel gelişim ifadesi özellikle vurgulanmakta ve öğrencilerin hem kendi öğrenmesine hem diğerlerinin öğrenmesine yardımcı olması, bağımsız öğrenebilme özelliğini kazanması anlamında kullanılmaktadır (Schubert ve Baxter, 1982; Smith, 2005; Shield, Greenland ve Dockrell, 2010).

Açık sınıflarda öğretmene yol gösterici danışman rolü verilmektedir. Öğretmenin önemli sorumluluklarının başında öğrencilerinin grup çalışmalarında eleştirel ve bağımsız düşünebilmelerini sağlamak, onları girişimcilik ve yaratıcılığa yönlendirmek gelmektedir. Ayrıca öğretmenin öğrencilerden tam olarak ne beklendiği konusuna açıklık getirerek öğrencilerin öğrenme ortamında kendilerini daha rahat hissetmelerini sağlaması beklenmektedir (Bader ve Blackmon, 1978; Gulley ve Norwood, 1976; Henderson ve Maddux, 1982). Açık sınıfların genel amacı öğrencilerin merak ettikleri konuları keşfederek öğrenmelerini sağlamak olduğundan öğrencilerin ilgi ve gereksinimleri bu sınıfların odak noktasını oluşturmaktadır. Caliste de (1979) açık sınıflarda öğrenmenin merakla birlikte kendiliğinden gerçekleştiğini ve böylelikle hata yapma korkusunun da azaldığını ifade etmiş, bu süreçte bireysel gereksinimlere uygun grup çalışmalarının önemini vurgulamıştır. Bu nedenlerle açık sınıflarda ayrıntılı ve sabit programlar yerine öğrenci ve öğretmenin yönlendirmesine olanak sağlayan esnek programlar uygulanmaktadır. Bu bağlamda, öğretmenin esnek bir programı uygulama ve oluşturulan ilgi köşelerinde bireyselleştirilmiş öğretim programı uygulama gibi konularda iyi yetişmiş olmasını gerektirmektedir.

Eğitimdeki en önemli değişimlerden biri olarak kabul edilen açık sınıfların toplumun değişik kesimleri üzerinde de etkileri olmuştur. Açık sınıf uygulaması ile birlikte bu uygulamaya en uygun binaların geliştirilebilmesi için mimarlık alanında, okul ortamının gürlüğünün çocuklar üzerindeki etkisinin belirlenebilmesi için tıp alanında bir çok araştırma yapılmış ve söz konusu alanlarda da gelişmelerin sağlanmasına yol açmıştır (Runions, 1980; Smith, 2005).

Tematik yaklaşımın benimsendiği, okuma, yaratıcı yazma, sosyal bilgiler, fen ve sanat gibi derslerin ilişkilendirilmesinin öngörüldüğü açık sınıfların özellikleri aşağıdaki gibi özetlenmektedir (Rothenberg, 1989, 72-74):

İçerik: İçeriğin oluşturulmasında Dewey'in görüşleri doğrultusunda, öğrencinin ilgi alanı ve gereksinimleri başlangıç noktası olarak saptanmaktadır. İçeriğin oluşturulmasında toplumsal, yerel olanaklardan yararlanılmakta, kaynak kişiler sınıfa getirilerek deneyimlerin paylaşılması sağlanmaktadır.

Yöntem: Öğrencilerin aktif olduğu yöntem ve teknikler uygulanmaktadır. Öğrenciler bireysel olarak veya grupça bağımsız araştırmalar yapmaktadır. Bu araştırmalar 1 saatlik çalışmalar olabildiği gibi aylarca süren projeler şeklinde de gerçekleşebilmektedir. Bu uygulamanın her ders ve her öğrenciye uygun olmayabileceği düşüncesiyle öğretmen anlatımları ve ders kitabı kullanımına da yer verilmektedir.

Bireyselleştirme: Öğrenci ilgileri doğrultusunda öğrenme köşeleri oluşturulmakta, ihtiyaç duymayan öğrencilere gereksiz tekrarlar yaptırılmamaktadır. Ders kitabının kullanıldığı çalışmalarda da öğrencilerin bireysel hızlarına uygun okuma çalışmaları yaptırılmaktadır.

Çevre Düzenlemesi: Çok geniş alanlar farklı konuların öğrenilebilmesi için farklı kısımlara ayrılarak sınıflar oluşturulmaktadır. Her bir kısımda bir öğretmenin yer aldığı bu bölmelerde eğitime devam edilmektedir.

Öğrenci Etkinlikleri: Farklı özellikteki öğrencilerin farklı etkinlikleri aynı öğrenme ortamında yapabilecekleri etkinlik bölümleri oluşturulmaktadır. Aynı anda bazı öğrenciler matematik çalışırken diğerleri sanat etkinlikleri gerçekleştirebilir. Öğrencilerin etkinlikleri seçme ve öğrenme ortamında hareket etme özgürlüğü bulunmaktadır. Açık sınıflarda öğrencilerin sıralarda oturmaları beklenmemektedir.

Değerlendirme: Öğrencilere yaptıkları işlerin niteliğiyle ilgili doğrudan bireysel dönüt verilmektedir. Başarı testleri yerine günlük etkinlikler sırasındaki öğretmen gözlemleri değerlendirme sürecinde kullanılmaktadır. Bireysel ihtiyaçları saptamak için tanılayıcı değerlendirmeden de yararlanılmaktadır.

Zaman: Açık sınıflarda zil çaldığı için çalışmasını bölmek zorunda kalmadan geniş zaman dilimleri kullanılabilir. Bunun yanısıra öğrencilere tüm gün matematik çalışıp haftanın diğer günlerinde aynı derse bir daha dönmeme seçeneği de sunulabilir.

Öğretmen: Öğretmen, öğrenme ortamını düzenlemekte, öğrenme köşeleri oluşturmakta, öğrencilerle birlikte etkinlik tasarlamakta, kaynak ve materyallerin etkili kullanılmasını sağlamaktadır. Grup çalışmalarını, tartışmaları yönlendirmekte, uygun konularda dersi anlatmakta ve öğrenciler hakkında kayıt tutmaktadır.

Açık sınıfın özellikleri incelendiğinde, bu uygulamanın öğrenci merkezli eğitim yaklaşımı açısından mükemmel yakın bir görüntü çizdiği görülmektedir. Ancak 1970'li yılların sonunda bu uygulamadan genel olarak vazgeçilmiştir. Bunun en önemli sebebinin açık sınıfların öğrenci başarısı üzerinde önemli etkisinin olmadığını ortaya koyan araştırmalar olduğu belirtilmektedir (Raywid, 1981).

Rothenberg (1989) bu çalışmaların bir çoğunun yöntemsel açıdan hatalı olduğunu yıllar sonra belirlendiğini ve açık sınıflardan vazgeçilmesinin doğru olmadığını ifade etmiştir. Yazar bu durumla ilgili bazı örnekleri şöyle ifade etmektedir; Wright (1975) tarafından yapılan çalışmada geleneksel okulların öğrenci başarısı üzerindeki etkisinin daha olumlu olduğu bulgulanmıştır. Yaklaşık on yıl sonra Asher ve Hynes (1982) ise bu araştırmanın bilimsel yöntem açısından hatalarla dolu olduğunu ve bulguların doğru olmadığını saptamıştır. 1976 yılında Bennett ve arkadaşları tarafından yapılan çalışmada da geleneksel eğitimin olumlu etkileri ortaya konmuştur. Üstelik bu çalışma büyük bir reklam kampanyası gibi toplumda duyurulmuş, açık sınıflardan vazgeçilmesinde önemli etkisi olan bir çalışma konumuna gelmiştir. Söz konusu çalışmanın üzerinden yine yaklaşık 10 yıl geçtikten sonra Walberg (1984) bu çalışmayı incelemiş ve araştırmada ciddi istatistiksel hataların olduğunu belirlemiştir. Böyle bir çalışmanın hatalı bulgularının ülke çapında reklam edilip açık sınıfların yüksek maliyetine rağmen etkisiz olduğu görüşünün yaygınlaşmasının çok büyük bir hata olduğunu vurgulamıştır.

Kuşkusuz söz konusu araştırmalar açık sınıflardan vazgeçilmesinin tek nedeni olarak gösterilmemektedir. Ravitch (1983)'e göre açık sınıfların başarısız olmasının en büyük nedeni zamanına göre "uç noktada öğrenci merkezli" olmasıdır. Açık sınıfların öğrenci gelişimi açısından neredeyse ideale yakın yapıda ancak zamanının eğitim tarihi açısından erken olduğunu, açık sınıfların karşısında birçok kişinin yazarın tabiriyle 'cahilce' geleneksel eğitimi savunduğunu vurgulamaktadır. Açık sınıflardan vazgeçilmesinin diğer sebepleri arasında öğrenci velilerinin ve öğretmenlerin böyle bir değişime hazır olmaması nedeniyle direnç davranışları göstermesi, olumlu yönleri yerine sınıfta oluşan gürültülü ortama odaklanılması, gerekli alt yapı oluşmadan açık sınıf uygulamasına başlanması gösterilmektedir. Toplum desteğini alamamış en mükemmel yeniliklerin bile yok olmaya mahkum olduğunu belirten eğitim bilimciler açık sınıfların yok olmasında da bunun etkisinin olduğunu ifade etmektedir (Barth, 1972; Ravitch, 1983). Tyack, Krist ve Hanson (1980) bu süreci 1970'li yıllarda vergi ve enflasyonun aynı zaman diliminde yüksek olduğu ekonomik durumun (taxflasyon) hızlandığını, yüksek maliyetli bir eğitim anlayışının kabul görmediğini belirtmektedir. Salz (1974), açık sınıfların eleştiriler karşısında yeterince savunulmadığını ifade ederek, bu uygulamanın sonlandırılmasıyla birlikte geleneksel eğitim programı anlayışından kurtulma fırsatının elden kaçırıldığını öne sürmektedir.

1970 -1980'li yıllarda yoğun olarak uygulanmıştır. Bu yıllar itibariyle konuyla ilgili araştırmalar da 1970'lerin sonu ve 1980'lerde yoğunluk göstermiştir. Aşağıda açık sınıf uygulamasıyla ilgili bazı araştırma bulguları aşağıda özetlenmektedir.

İlgili Araştırmalar

Simoes (1976), çalışmasında açık sınıf uygulamasıyla ilgili olarak programların yapısı, öğretmen eğitimi, binalar ve maliyet olmak üzere üç temel konuda oluşan yanlış anlamalara açıklık getirmeyi amaçlamıştır. Yazar, açık sınıfın tamamen öğrenci özgürlüğüne odaklanan romantik radikal yaklaşımdan farklı olduğunu, programların önceden toplumsal özelliklere uygun olarak yapılandırıldığını, öğrencinin etkinlikleri seçmede özgür olduğunu belirtmiştir. Açık sınıflarda görevli öğretmenlerin profesyonel eğitime çok ihtiyaç duymadıkları, onların adeta bir çocuk bakıcısının işini yaptığı yönündeki yaygın yanlış bilginin de düzeltilmesi gerektiğini vurgulayan yazar, açık sınıf öğretmenlerinin bireysel gereksinimleri belirleme ve

bunlara uygun ortam hazırlama, etkinlik ve materyal tasarlama, ölçme ve değerlendirmede çok iyi düzeyde yetişmiş olması gerektiğine dikkat çekmiştir. Açık sınıflara yönelik en büyük eleştirilerden birinin binaların maliyeti olduğu konusuna da değinen araştırmacı, yaratıcı fikirler, yeniden kullanılabilir malzemeler ve gereksinimler doğrultusunda değiştirilebilen hareketli parçalar ile uzun vadede bu maliyetin düşürülebileceğini, eğitime ayrılan bütçenin artırılması gerektiğini, açık sınıfların öğrencilerin bireysel gelişimine olan olumlu katkılarının buna değer olduğunu belirtmiştir.

Weinstein (1977) açık sınıflarda öğrenme etkinlik köşelerinde bulunan materyal ve kaynakların yerlerinde değişiklikler yaparak öğrenci davranışlarındaki değişimleri gözlemlemiştir. Yeni bir kaynak alınmadan sadece varolanların yerleri değiştirildiğinde öğrencilerin fen, matematik ve sanat etkinlik köşelerini daha sık kullanmaya başladığı saptanmıştır. Yazar, olumlu davranışlar geliştirmede fiziksel düzenlemelerden yararlanılması gerektiğini vurgulamıştır. Elias ve Elias (1978) açık ve geleneksel ilkökula devam eden öğrencilerin merak, keşfetme isteği düzeyi ile öğretmenlerin açık sınıf uygulamasına yönelik tutumlarını incelemiştir. Çalışmada, açık sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin merak ve keşfetme isteğinin diğer öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksek ve öğretmen tutumlarının öğrencilerin söz konusu özellikleri üzerinde etkisi olduğu belirlenmiştir.

Caliste (1981) ortaokul düzeyinde yaptığı araştırmasında ilkökulu açık okullarda ve geleneksel okullarda tamamlayan altıncı sınıf öğrencilerini bir yıl boyunca gözlemlemiş, onların okuduğunu anlama ve matematik başarılarını karşılaştırmıştır. Çalışmada geleneksel ilkökul mezunu öğrencilerin ilkökul mezuniyeti sonrası elde ettikleri merkezi sınav puanlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ancak yazar bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlılık sınırında olduğunu belirterek kesin bir sonuca gidilemeyeceğini de belirtmiştir. Gözlem yapılan bir yılın sonunda karşılaştırılan iki grubun okuduğunu anlama ve matematik başarılarında anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir. Bu araştırmada açık ilkökul mezunu öğrencilerin geleneksel olan ortaokul eğitimlerine başlarken diğer öğrencilere göre dezavantajlı konumda olabilecekleri, bu nedenle bu iki farklı eğitim kurumu arasında bir uyum eğitimine gereksinim olduğu vurgulanmıştır.

Marshall (1981) açık okul-geleneksel okul karşılaştırmasına dayanan araştırma bulgularını irdelediği çalışmasında bulguların kesin bir sonuca götürmediğini, hem açık hem geleneksel okulların öğrenci başarısı üzerinde olumlu etkisinin olduğunu belirten çalışmaların bulunduğunu ifade etmiştir. Öğrencilerin duyuşsal özellikleri ve yaratıcılıkları üzerinde açık okulun daha olumlu etki sağladığını ortaya koyan araştırma sayısının oldukça yüksek olduğu da ifade edilmiştir. Yazar, bulgularda kesin bir yön olmayışının açık okulun herkes tarafından kabul gören netlikte tanımlanamamış olmasından kaynaklandığını belirtmiştir. Harrison, Strauss ve Glaubman (1981), İsrail'deki açık okul öğrencilerinin yaratıcılık düzeyinin anlamlı biçimde yüksek olduğunu, başarı karşılaştırmasında birinci sınıf düzeyinde açık okul, beşinci sınıf düzeyinde ise geleneksel okul lehine farklılıklar olduğunu belirlemiştir.

Henderson ve Maddux (1982) tarafından yapılan çalışmada Louisina'da aynı bölgede bulunan 436 okulun %24'ünde açık sınıf uygulamasının bulunduğu belirlenmiş ve bu okulların yöneticilerinin bu uygulamaya yönelik görüş ve tutumları araştırılmıştır. Katılımcıların %61'i açık sınıfların maliyetinin geleneksel olanlara göre çok yüksek olduğunu belirtmişlerdir. %67'si gürültünün dikkat dağıtacak düzeyde olduğunu, %84'ü bu uygulamanın hızlı öğrenen öğrenciler için değil ortalama düzeydeki öğrenciler için en iyisi olduğunu, %64'ü başarıyı artırdığına ilişkin şüphelerinin olduğunu ifade etmiştir. Genel olarak araştırmada okul yöneticilerinin geleneksel eğitimle karşılaştırıldığında, açık sınıflara yönelik tutumlarının olumsuz olduğu saptanmıştır. Schubert ve Baxter (1982) açık sınıfların olumlu ve olumsuz yönlerinin incelemiştir. Karşılaşılan başlıca olumsuzlukları yüksek maliyet, öğretmenler tarafından gösterilen direnç davranışları, öğretmenlerin bireyselleştirilmiş öğretim programı uygulamada yetersiz kalmaları, öğrenci velilerinin geleneksel sınıf ortamının daha yararlı olduğuna inanmaları ve bu konuda okul yönetimine baskı yapmaları olarak sıralamıştır. Açık sınıfların olumlu yönlerini, öğrencilerde okula yönelik olumlu tutum, içsel denetim odağı, merak, yaratıcılık ve özsaygıyı geliştirmesi biçiminde ifade etmişlerdir.

Güncel bir çalışma olması bakımından da önemli olduğu düşünülen bir diğer araştırmada (Shield, Greenland ve Dockrell, 2010) açık sınıfların yoğun olarak uygulandığı dönemde gürültünün öğrenci ve öğretmenler üzerindeki etkisini belirlemeye yönelik çalışmaları incelenmiştir. Gürültü düzeyinin öğrenme, hatırlama, konsantrasyon üzerinde olumsuz etkileri olduğunu ortaya koyan çalışma sayısının fazla olduğu

ancak bu çalışmaların genellikle betimsel nitelik taşıdığı ifade edilmiştir. Dikkatlice hazırlanmış az sayıdaki deneysel çalışmaların sadece birinde geleneksel okul lehine sonuca ulaşıldığı saptamıştır. Diğer çalışmalarda ise açık ve geleneksel okul ortamındaki gürültü düzeyinde anlamlı bir farklılık olmadığı belirtilmiştir. Ayrıca yazarlar, gürültü düzeyi az olsa bile geleneksel ortamın oluşturduğu stres, kan basıncı gibi etkilerin de göz önünde bulundurulması gerekliliğine değinmiştir. 1970'li yıllardaki uygulamalarda zaman zaman 100 öğrencinin aynı öğrenme ortamında bulunduğunu, günümüzde ise bunun değiştirilerek yarı açık okul gibi daha esnek uygulamalar yapılabileceğini ifade etmiştir. Oldukça güncel olan bu araştırmada açık sınıfların olumlu yönlerine odaklanılıp, günümüz koşullarına yeniden uyarlanabileceği, 40 yıl öncesiyle karşılaştırıldığında çok farklı sınıf yönetimi stratejilerinin geliştirildiğini belirttikçe açık sınıfların devam etmesi yönünde çalışmalar yapılması önerilmiştir.

Açık sınıflarda öğrencilerin farklı araç-gereç ve kaynaklarla etkin öğrenmesi, kendini özgürce ifade edebilmesi, farklı büyüklükteki gruplarda demokratik davranışlar edinerek diğer görüşlere saygı duyabilmesi, öz-düzenleme yapabilmesi ve kağıt-kalem yerine ifade ve tartışmaların ağırlıklı olduğu sınıf ortamının oluşturulması hedeflenmektedir (Bader ve Blackmon, 1978; Cuban, 2004). 1960'lı yıllarda ortaya konan bu hedeflerin 2000'li yıllarda Türkiye'de yapılandırıcı eğitim programlarıyla ulaşılmaya çalışılan hedeflerle örtüştüğü net biçimde görülmektedir. Eğitim programlarının önemli veri kaynaklarından birinin tarihsel temeller olduğu düşünüldüğünde, öğrenci merkezli eğitimi vurgulayan, geçmişte yoğun olarak uygulanmış ve günümüzde de yaygın olmamakla birlikte halen uygulanmaya devam eden açık sınıflarla ilgili olumlu ve olumsuz verileri göz önünde bulunduranın Türkiye'deki program geliştirme çalışmalarına katkı sağlayabilir nitelikte olduğu düşünülmektedir. Bu çalışmada açık sınıflar hakkında teorik bilgi verilmesinin yanısıra ABD'nin güneyindeki bir eyalette bulunan açık sınıflı ilkökulda görevli öğretmenlerin bu uygulamaya ilişkin görüşlerinin belirlenmesiyle Türkçe alanyazına konu ile ilgili katkı yapılması hedeflenmektedir. Bu bağlamda araştırmada "Açık sınıflarda görevli öğretmenlerin bu uygulamaya yönelik görüşleri nasıldır?" sorusuna cevap aranmıştır.

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim şeklinde desenlenmiştir. Olgubilim deseni, derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olunmayan olgulara odaklanmaktadır. Doğal ortamda, bireylerin olgulara ilişkin bakış açıları, fikir, deneyim ve duygularının ortaya konarak yorumlanması amaçlanılmaktadır. Bu amaçla süreçte genellikle gözlem, görüşme, belge incelemeye yer verilmektedir (Corbin ve Strauss, 2008; Muijs, 2004; Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Katılımcılar

Araştırmada katılımcıların belirlenmesinde, amaçlı örnekleme tekniği kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme, araştırma konusu bakımından zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların incelenmesine, olgu ve olayların daha iyi anlaşılmasına olanak sağlamaktadır (Patton, 2002; Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu bağlamda katılımcılar ABD'nin güneyindeki bir eyalette bulunan açık sınıflı ilkökulda görevli 3 kadın, 3 erkek olmak üzere 6 gönüllü öğretmenden oluşmuştur. Katılımcıların mesleki deneyimleri 10-20 yıl arasında değişmektedir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veriler 'yarı yapılandırılmış görüşme' formu ile toplanmıştır. Görüşme formu hazırlanırken konuyla ilgili alan yazın incelemesi yapılmış, eğitim bilimleri ve İngiliz dili eğitimi alanından 3 uzman görüşüne başvurulmuştur. Görüşme formunda açık sınıf uygulaması hakkındaki görüşlerin belirlenmesine yönelik dört soru yer almıştır. Görüşmeler öğretmenlerin görevli olduğu okulda birebir olarak gerçekleştirilmiştir. Yaklaşık 30 dakika süren görüşmeler video kamera ile kaydedilmiştir. Daha sonra bu kayıtlar yazılı hale getirilmiş ve görüşme yapılan öğretmenlerin kontrol etmesi sağlanmıştır.

Verilerin Çözümlemesi

Araştırmada verilerin çözümlemesinde kodlamaya dayalı içerik analizi olan tümevarımcı içerik analizi yapılmıştır (Miles ve Huberman, 1994). Verilerin çözümlemesi sürecinde öncelikle video kayıtları yazılı hale getirilmiştir. Ardından araştırmacılar ile nitel araştırma konusunda deneyimli bir başka uzman verileri Türkçeye çevirmiş ve ayrı ayrı kodlamıştır. Güvenirlik için yapılan kodlamalar üzerinde Güvenirlik= Görüş Birliği/ Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı X 100 formülü uygulanmış (Miles ve Huberman, 1994) ve uyuşum yüzdesi % 81 olarak hesaplanmıştır. Uyuşum yüzdesinin % 70 veya daha üstü olması yeterli görüldüğünden (Miles ve Huberman, 1994) araştırmanın iç güvenirliliğin sağlandığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sürecinde yapılanların ayrıntılı olarak açıklanması ile dış güvenirliliğin sağlanmasına çalışılmıştır. Çalışmanın iç geçerliliğini artırmak için görüşme öncesi ayrıntılı olarak alanyazın taraması yapılmış, yazılı hale getirilen görüşler katılımcılar tarafından kontrol edilmiş, görüşme öncesi okula yapılan ziyaretlerde ‘açık sınıf’ uygulamasının Türkiye için yeni bir kavram olduğu, elde edilen verilerin Türkçe alanyazın için önemi açıklanmış, katılımcıların görüşlerini içtenlikle ifade etmeleri sağlanmaya çalışılmıştır. Araştırmanın dış geçerliliğinin (aktarılabirliği) artırılması için örneklem, veri toplama ve çözümlemeye ilişkin açıklamalara yer verilmiştir.

Kısaltmalar:

K1: Katılımcı 1, K2: Katılımcı 2, K3: Katılımcı 3, K4: Katılımcı 4, K5: Katılımcı 5, K6: Katılımcı 6

Bulgular

Bu bölümde öğretmen görüşleri öğrenci, öğretmen ve ortam ana temaları ve alt temalar doğrultusunda tek bir tabloda birleştirilerek sunulmaktadır. Tablo 1’de öğretmen görüşleri frekans sayıları ile birlikte verilmektedir.

Tablo 1: Katılımcıların Açık Sınıf Uygulamasına İlişkin Görüşleri

Ana Tema	Alt Temalar	f
Öğrenci	Öz denetim becerisi geliştirme	5
	İşbirliği becerisi geliştirme	5
	Demokratik davranma	5
	Yansıtıcı düşünme becerisi geliştirme	4
	Okula yönelik olumlu tutum geliştirme	4
	Sorumluluk alma	2
	Yüksek özgüvene sahip olma	2
	Dikkatini toplayamama	3
	Performans düşüklüğü yaşama	2
Öğretmen	İşbirliği becerisi geliştirme	5
	Yönetici tarafından desteklenme	3
	Kişisel ve mesleki gelişimi artırma	3
	Özel alandan yoksun olma	6
	Dikkatini toplayamama	4
	Ders hazırlığı için çok zaman harcama	3
	Veli ilişkisinde sorun yaşama	3
Ortam	Öğrenci merkezlilik	5
	Gürültü	6
	Etkileşimli etkinliklerde güçlük yaşama	3
	Çoklu ortam kullanımında güçlük yaşama	3

Öğrenci Ana Temasına İlişkin Bulgular

Tablo 1 incelendiğinde katılımcıların en fazla açık sınıf uygulamasının öğrenci üzerindeki etkilerine yoğunlaştığı görülmektedir. Öğrenci ana temasına ilişkin belirlenen on alt temadan sadece ikisinin olumsuz görüş olduğu dikkat çekmektedir. Açık sınıf uygulamasının öğrencilerin özdenetim becerisini geliştirdiği görüşü beş kişi tarafından dile getirilmiştir. K3 “...açık sınıf uygulamasındaki esnek ortamın öğrencilerin özdenetim duygusunun gelişmesini sağladığını düşünüyorum...” K 6 “...öğrenci merkezli etkinlikler, proje çalışmaları nedeniyle öğrenci kendi davranışlarını kontrol etmeyi öğreniyor...” K1 “...sınıflar duvar veya kapılarla bölünmediğinden her an herkesin önünde ve yanında olan öğrencilerin kendi davranışlarını kontrol ederek uyarmaya gerek kalmadan kurallara uyduklarını gözlemliyorum...” ifadelerini kullanmıştır. Açık sınıf uygulamasının öğrenciler arasında işbirliği becerisi geliştirme açısından olumlu etkilerine beş öğretmen değinmiştir. K1 “...öğrenciler arasında işbirliği oluşturmanın en önemli yolu olan grup çalışmaları sıklıkla yapıyor...”, K2 “...zaman zaman gruplar yer değiştiriyorlar ve farklı sınıflardaki öğrenciler bir arada grup çalışması gerçekleştiriyorlar ...” ve K4 “...bu sınıflarda sürekli komşularınız var ve birlikte öğrenmeyi öğreniyorsunuz...” ifadelerini kullanmıştır.

Beş katılımcı, açık sınıf uygulamasının öğrencilerde demokratik davranışlar geliştirdiğini belirtmiştir. K1 “...bu sınıflarda demokrasi kitaplardan öğretilmiyor, öğrenci bizzat demokrasiyi yaşıyor, bu da gerçekten kalıcı bir değişim oluşturuyor. Öğrenci için burada farklı görüşlere saygı duymayı öğrenmek kaçınılmaz..” ve K3 “...öğrenciler bir topluluğun üyesi olma duygusunu sürekli yaşıyorlar. Öğrenciler birbirlerine saygı duymaları gerektiğini uygulamalar sırasında yaşayarak öğreniyor ve bu olumlu bir alışkanlığa dönüşüyor. Kurallara uyma alışkanlığı kazanan öğrenciler okul dışı yaşantılarında da toplumsal kurallara uyan, demokratik değerleri benimsemiş vatandaşlara dönüşüyorlar...” ifadeleriyle görüş belirtmiştir.

K5 “...öğrencilere yapılan etkinlikler ve öğrenme süreci hakkında düşünme fırsatı sunuyoruz. Yansıtma materyalleri kullanarak öğrencilerin bu becerilerini geliştirmeye çalışıyoruz. Gerçi bunu artık diğer okullar da kullanıyor ama açık sınıf uygulamasının doğasında en başından beri vardı...”, K6 “...öğrenciler çalışmaları sırasında sürekli kendi stratejilerini geliştirmek, bu stratejilerin işe yarayıp yaramadığını düşünmek ve yenileri üzerinde çalışmak durumunda. Hem kendilerini hem akranlarını değerlendirme sürecine de katılınca yani sanırım onlar yansıtıcı düşünmeyi öğreniyor demek istiyorum açıkçası...” ifadeleriyle açık sınıf uygulamasıyla öğrencide yansıtıcı düşünme becerisinin geliştiğini vurgulayan dört katılımcı arasındadır.

Açık sınıf uygulamasının öğrencilerin duyuşsal özellikleri üzerindeki etkisine değinen katılımcılar (N=4) okula yönelik olumlu tutumun geliştiğini vurgulamışlardır. K4 “...burada biliyorsunuz olumlu sınıf ortamı oluşturuyoruz. Her şeyden önce olumlu bir grup dinamiği olduğu için ve öğrencilere bir şeyleri zorla yaptırmaya çalışmadığımız için okulu seviyorlar, evet buraya severek geldiklerini düşünüyorum...”, K2 “...burada biz kapalı sınıflardaki öğretmenlere göre daha fazla çalışıyoruz ama diğerlerinden farklı olmak da güzel, demek istediğim ben severek geliyorum ve öğrencilerime model olduğumu düşünüyorum. Birinci sınıftan itibaren öğrencilerimde okula yönelik olumlu tutum olduğunu görüyorum, burada oldukça özgürler ve bunu seviyorlar..” ifadelerini kullanmıştır.

İki katılımcı, açık sınıf uygulamasının öğrencilerin sorumluluk alma becerisini geliştirdiğini ifade etmiştir. K5 “...açık sınıflarda öğrenciler pek çok deneyim edinir, deneyimlerle hataların da öğrenmenin bir parçası olduğunu anlayan öğrenciler öğrenme sorumluluğunu üstlerine almaya başlıyorlar aslında...” ve K2 “...öğrencilerin dikkatlerini dağıtan şeyler olsa da onlar bunlarla başa çıkmayı öğrenmeye alışıyor ve öğrenme sorumluluğunu alıyorlar doğal olarak...” ifadeleriyle görüş belirtmişlerdir.

Öğrenci ana temasındaki son olumlu alt tema olan yüksek özgüvene sahip olma hakkında iki katılımcı (K2 ve K3) “...Grup içinde yer almanın, öğrenme köşelerinde ilgi duyduğu konuları arkadaşlarıyla tartışmanın sosyal ve daha önemlisi özgüvenli öğrencilere dönüşmenin doğal nedeni olduğunu düşünüyorum...” ve “...kapalı sınıflarla karşılaştığımda, gözlediğim kadarıyla bizim öğrencilerimiz kendini rahat ifade ediyor, hatalı bir şey söylersem ne olur gibi düşünceleri yok. İsteklerini ya da istemediklerini açıkça söyleyebilecek cesaretleri var...” ifadelerini kullanmıştır. Katılımcıların görüş

ve ifadeleri açık sınıf uygulamasının öğrencilerin olumlu özellikler kazanmalarındaki etkisini vurgular niteliktedir. Ancak dikkatini toplayamama (N=3) ve performans düşüklüğü yaşama (N=2) yönünde görüşler de bulunmaktadır. K5 “... bu uygulamayı destekliyorum ama aslına bakarsanız düşünüyorum da çok da tutkun (fanatik) sayılmam. Öğrenciler için son derece dikkat dağıtıcı olabiliyor. Çocuklar kendi bölümlerinde neler olduğu yerine diğer bölümlerde neler görebileceklerine odaklanabiliyor, birbirlerine göz-el işareti yapabiliyorlar...” ifadeleriyle açık sınıf ortamında öğrencilerin dikkatini toplamanın güçlüğünü ortaya koymuştur. K6 “...öğrenci açısından olumlu katkıları olsa da açık sınıf ortamında bazen yapabileceklerinin en iyisine ulaşmada güçlük yaşıyorlar. Onların gerçek performanslarını ortaya koymalarını engelleyen tahmin edilemeyen ve aniden ortaya çıkan durumlar olabiliyor. Sanırım bazılarının karakterine uygun değil...” biçiminde görüş belirtmiştir.

Öğretmen Ana Temasına İlişkin Bulgular

Öğretmen ana teması için belirlenen yedi alt temadan dördünün olumsuz olması dikkat çekicidir. Üç olumlu alt temadan biri olan öğretmenler arasında işbirliği geliştirme görüşünü katılımcıların hemen hepsi ifade etmiştir. K1 “...öncelikle herhangi bir acil durumda anında ulaşabileceğiniz en az üç öğretmen çevrenizde oluyor. Öğretmenler bir ekip gibi çalışabiliyor. Yanısıra eğer birini telefonla aramanız gerekirse, tuvalet ihtiyacınız olursa ya da birkaç öğrenciye kısa bir test uygulamanız gerekiyorsa diğer öğretmenler gözünü sizin sınıfınızdaki öğrenciler üzerinde tutabiliyor...” ve K4 “...diğer öğretmenlerin desteğini her zaman hissediyorum. Burada öğretmenler gerçekten birbirine destek oluyor. Ayrıca öğrencilerimizin bireysel özelliklerini belirlemede de birbirimize yardımcı oluyoruz. Herhangi bir yere kısa süreliğine gitmem gerekse diğer öğretmenlerden benim sınıfımla da ilgilenmelerini isteyebiliyorum...” ifadelerini kullanmıştır.

Okul yöneticisi tarafından desteklendikleri görüşünü üç kişi belirtmiştir. K6 “...açık sınıf öğretmeni olmanın ne kadar zor olduğunu gören müdürümüz olması gerektiği gibi bizi destekliyor. O'nun desteğini hissetmek, herhangi bir sorun yaşadığımızda yardımını almak sanırım bu uygulamanın en olumlu yanlarından bir diğeri...” ve K3 “...açık sınıf uygulamasında müdürümüz bizim ne kadar sıkı çalıştığımızı görüyor ve bunu takdir ediyor. Bunu her kapalı sınıfta bulabileceğinizi sanmıyorum...” ifadelerini kullanmışlardır. Üç katılımcı açık sınıf uygulamasının öğretmenlerin kişisel ve mesleki gelişimine katkı sağladığı görüşündedir. K1 “...eğer açık sınıfta öğretmenmeniz kendinizi sürekli olarak yenilemek zorundasınız...” ve K3 “...bu uygulama ile karşılaştığım durumlar beni mesleğimle ilgili öğrenmeye zorluyor. Ayrıca sabırlı olmak, anlayışlı olmak gibi kişisel özellikler de olumlu etkileniyor. Az da olsa bazen diğer gruplardaki öğretmenler düşünceli davranmayı çok yüksek sesle etkinlik yapabiliyor ve siz de etkili iletişimle bunu çözmek durumunda kalabiliyorsunuz...” biçiminde görüş bildirmişlerdir.

Özel alandan yoksun olma görüşü tüm katılımcılar tarafından ifade edilmiştir. Katılımcılardan K5 “... bir öğretmen olarak her an orada birinin olduğunu düşünmek zorundayım. Geleneksel sınıfların daha özel olduğunu düşünüyorum çünkü orada kolay kolay dışarıdan biri gelip de alanınıza girmez ama burada öyle değil...” ve K2 “...yaptığım her şey diğerlerinin önünde oluyor, sürekli izlendiğim duygusuna kapılabiliyorum. Kapalı sınıflarda bir kapı var ve gelen kapıyı çalmak zorunda ama burada tamamen bana ait bir derslik yok...” ifadeleriyle görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin dikkatlerini toplamada sorun yaşadığına ilişkin görüş dört katılımcı tarafından ifade edilmiştir. Bunlardan K5 “...diğer grupların çalışmaları da görülüp duyulabildiğinden öğretmenin dikkati kolayca dağılabilir...” ve K6 “...öğrenciler için olduğu kadar sıklıkla öğretmenlerin de dikkatini dağıtan bir uygulama olduğunu kabul etmeliyim...” ifadelerini kullanmıştır. Üç katılımcı ders hazırlığı için çok fazla zaman harcamak zorunda kaldıklarını belirtmiştir. K4 “...hemen hemen tüm ABD’de öğrenci merkezli eğitim uygulanıyor ve olması gereken de bu. Öğretmen için zaman alıcı bir hazırlık demek ama eğer açık sınıfta çalışıyorsanız işiniz daha da zor oluyor. Öğrencileri bireysel olarak çok iyi tanımak zorundayız. Bunun için de ek çaba ve zaman harcamalıyız. Hangi öğrenci ne yapabilir, ne yapmalı düşünüp dersi hazırlamamız gerekiyor. Grup içinde bireysel özellikleri dikkate alan etkinlikler oluşturmak çok da kolay değil...” ifadeleriyle görüşünü açıklamıştır.

Üç katılımcı açık sınıf uygulamasının öğretmen-veli ilişkisi açısından bazı sorunlara yol açtığını ifade etmiştir. K3 “...bu okul farklı ve veliler bunu anlayamıyor bazen. Belki kendileri böyle bir eğitim

almadığı içindir. Bu işin yürüyeceğinden şüpheli oluyorlar ve öğretmen onlara sürekli bir şeyleri ispatlamak zorunda kalıyor. Bu durum gerginliğe yol açabiliyor zaman zaman...” ve K1 “... velilerin endişesini gidermek zor olabiliyor. Bir çoğu sınıfa gelip bakıyor ve çocuğunun burada nasıl öğreneceğini, nasıl dikkatini toplayacağını sorguluyor. Onları bu uygulamanın sağlıklı olduğuna ikna etmeye çalışmaktan öğrenci hakkında asıl yapılması gereken konuşmalara çok sonra sıra geliyor. Bazıları sınıfa sık sık gelmekten vaz geçmiyor...” biçiminde görüş bildirmiştir.

Ortam Ana Temasına İlişkin Bulgular

Ortam ana temasının dört alt temasından sadece biri olumlu diğerleri olumsuzdur. Katılımcılardan beş kişi açık sınıf uygulaması ile öğrenci merkezli ortam oluştuğunu belirtmiştir. K2 “...*öğrenme köşeleri, material düzeni ve öğrenci erişimine açıklığı, diğer sınıfların materyallerinden yararlanabilme fırsatı ortamı verimli hale getiriyor...*” ifadesini kullanmıştır. Katılımcıların tamamı ortamın gürültülü olduğunu ve bunu önlemenin gerçekten zor olduğunu belirtmiştir. K5 “...*sınıf içinde sesler odadan odaya çok kolay geçiyor...*”, K6 “...*ortamdaki gürültü inkar edilemez. Bu gürültü sadece dersle ilgili olmuyor. Farklı sınıflardaki öğrenciler birbirleriyle iletişime geçmeye çalışıyor...*” ifadelerini kullanmıştır. Gürültü ile ilişkili görülebilecek diğer alt tema etkileşimli etkinliklerde yaşanan güçlükler olarak belirlenmiş ve üç katılımcı bu yönde görüş belirtmiştir. K4 “...*özellikle etkileşimli etkinliklerde sıkıntı yaşanabiliyor. Bazen kendi grubuma sorduğum bir soruyu karşı odadan bir öğrenci cevaplıyor oysa o sırada onun kendi sınıf etkinliğiyle ilgilenmesi gerekir ve bu durum ortamın bozulmasına neden oluyor...*”. K5 de çoklu ortam kullanmanın zorlukları hakkında “...*tüm gruplar aynı anda aynı şeyleri yapmadığı için dersle ilgili herhangi bir video klip izletmek ya da diğer çoklu ortam kullanmak sorunlara yol açıyor. Bazen ortamı bozmamak adına çoklu ortam yerine sadece küçük grup tartışması yapmayı tercih edebiliyorum...*” ifadesiyle görüşünü belirtmiştir.

Tartışma

1950’li yıllardan 1970’li yıllara kadar yoğun biçimde uygulanan ancak hem yüksek maliyet hem dönemi için uç düzeyde öğrenci merkezli olma gibi sebeplerle vazgeçilen açık sınıflar, günümüzde az sayıda okulda bulunmaktadır. Türkiye’de açık sınıf kavramı, ders saatleri dışında verilen eğitim ve son yıllarda da internet üzerinden eğitim anlamında kullanılmıştır. Bu çalışmada, dünya eğitim tarihinde önemli bir deneme olarak kabul edilen ancak hakkında Türkçe alanyazın bilgisine ulaşılamayan açık sınıfa ilişkin bilgi vermek ve ABD’de açık sınıf uygulayan bir ilkokulda görevli öğretmenlerin bu uygulamaya ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Çalışmada öğretmen görüşlerinin öğrenci, öğretmen, ortam ana temalarında toplandığı görülmüştür. Açık sınıf uygulamasının öğrenci üzerindeki olumlu etkileri öz denetim, işbirliği becerisi geliştirme, demokratik davranma, yansıtıcı düşünme becerisi geliştirme, okula yönelik olumlu tutum geliştirme, sorumluluk alma, yüksek özgüvene sahip olma biçiminde sıralanırken, olumsuz görüşler dikkatini toplayamama, performans düşüklüğü yaşama temalarında toplanmıştır. Öğretmenlerin öğrenci temasındaki görüşlerinin genel olarak olumlu olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu, açık sınıfların öğrencilerin öz denetim, işbirliği, yansıtıcı düşünme becerilerinin gelişmesinde ve sorumluluk almalarında etkili olduğu (Greenland ve Dockrell, 2010; Henderson ve Maddux, 1982, Smith, 2005), öğrencilerin demokratik ortamı yaşadıkları (Rothenberg, 1989), okula yönelik olumlu tutum geliştirdikleri (Elias ve Elias, 1978; Schubert ve Baxter, 1982) bu süreçte özgüvenlerini geliştirme fırsatlarının olduğu (Cuban, 2004) yönündeki bulgularla paraleldir. Öte yandan açık sınıfların öğrencilerde dikkat dağınıklığı yarattığı ve onların performansını düşürdüğü yönündeki görüşleri destekleyen çalışmalar da bulunmaktadır (Henderson ve Maddux, 1982). Alanyazın incelendiğinde açık sınıf uygulamalarının öğrencilerin bireysel gelişimine katkılarının kabul edildiğini ancak olumsuz etkilere daha fazla odaklanıldığı için bu uygulamadan vazgeçildiğini görmek mümkündür.

Öğretmen ana temasındaki olumlu görüşler meslektaşlarıyla işbirliği, yönetici desteği, kişisel ve mesleki gelişimi artırma, olumsuz görüşler ise özel alandan yoksunluk, dikkatini toplayamama, ders hazırlığı için çok zaman harcama ve veli ilişkisinde sorun yaşama biçiminde sıralanmıştır. Öğretmen

temasındaki olumsuz görüşlerin daha fazla olduğu dikkat çekmiştir. Bulgular, açık sınıflarda her kısımda bir öğretmenin bulunduğunu ve öğretmenlerin diğer meslektaşlarıyla işbirliği halinde çalışmak durumunda olduğunu ifade eden (Bader ve Blackmon, 1978, Rothenberg, 1989), öğretmenlerin mesleki olarak kendisini geliştirmesi gerektiğini vurgulayan (Simoës, 1976) çalışma bulgularıyla tutarlıdır. Rothenberg (1989) açık sınıflarda öğretmenlerin bireysel gereksinimlere uygun, merak, keşfetme duygularına dayalı, bireysel ve grup çalışmalarıyla ders işleme gerektiğini ifade etmiştir. Bu bağlamda öğretmenin uzun hazırlık yapması gerekliliği yine alanyazınla tutarlı olarak ifade edilen diğer bir görüş olmuştur.

Diğer araştırma bulgularında rastlanmayan ancak eldeki çalışmada katılımcıların tamamının ortak görüş belirttiği iki alt temadan biri ‘özel alandan yoksun olma’dır. Açık sınıfların doğal bir parçası olan sürekli diğer grup ve öğretmenleri görüyor olmanın bu kadar büyük rahatsızlık verdiği saptanması üzerine katılımcılara eğitim süreçleri boyunca açık sınıflarda öğretmen olmak üzerine eğitim alıp almadıkları ve herhangi bir uygulama yapıp yapmadıkları sorulmuştur. Kendilerinden olumsuz cevap alınmıştır. Hatta K1 “... Burada çalışana kadar hiç bir açık sınıfta bulunmamıştım...” ifadesini kullanmıştır. Bu bulgu, öğretmen adaylarının hizmet öncesinde konuyla eğitim alıp bu sınıflarda öğretmenlik uygulamaları yaparak, uygulamanın doğal bir parçası olan diğerleriyle birlikte olma fikrini benimsemeleri sağlanabilir. Katılımcılar, açık sınıf uygulaması nedeniyle zaman zaman öğrenci velileriyle sorun yaşadıklarını ifade etmiştir. Ravitch (1983) velilerin açık sınıf gibi değişime hazır olmadığını, Schubert ve Baxter (1982) de öğrenci velilerinin okul yöneticilerine bu uygulamadan vazgeçilmesi gerektiği konusunda zaman zaman baskı yaptıklarını ifade etmiştir. Üzerinden otuz yıl geçmesine rağmen bugün öğrenci velilerinin bakış açısının değişmediğini görmek ilginçtir. Açık sınıf uygulaması yapan okulların öğrenci velileri için ayrı bir eğitim programı uygulayarak onların da konuyla ilgili yeterli bilgi sahibi olması sağlanabilir. Toplum desteğini alamamış en mükemmel yeniliklerin bile sürdürülemeyeceği unutulmamalıdır (Barth, 1972; Ravitch, 1983).

Ortam ana temasındaki tek olumlu alt tema öğrenci merkezlik, diğer alt temalar ise gürültü, etkileşimli etkinliklerde ve çoklu ortam kullanımında yaşanan güçlükler olarak sıralanmıştır. Açık sınıfların ortaya çıkış amacı öğrenci gereksinimlerini karşılamak ve öğrenci merkezli eğitim gerçekleştirmektir (Shield, Greenland ve Dockrell, 2010). Açık sınıfların başarısız olmasında dönemine göre aşırı derecede öğrenci merkezli olması, öğrenci gereksinimlerini karşılama çabasında ideale yakın bir görüntü çizmesi gösterilmiştir (Ravitch, 1983). Bu olumlu özellik katılımcıların neredeyse tamamı tarafından da ifade edilmiştir. Açık sınıflarda grupların çalışma alanları arasında duvar olmadığı için etkileşimli etkinliklerin ve çoklu ortam kullanımının bazı güçlüklerle gerçekleştiği ifade edilmiştir. Bu durumda açık sınıflı okulların mimari ve akustik yapısının bu sorunları gidermeye yönelik olarak gözden geçirilmesi önerilebilir. Katılımcıların tamamı ortamın gürültülü olduğunu ifade etmiştir. Açık sınıf uygulamalarından vazgeçilmesinin önemli nedenlerinden biri ortamdaki gürültüdür (Henderson ve Maddux, 1982). Ancak bireysel gereksinimlerin ihmal edildiği öğretmen merkezli ortamların öğrenci üzerinde oluşturduğu baskı, stresle karşılaştırıldığında gürültülü de olsa açık sınıflar öğrenciler için daha olumlu olduğu ifade edilmiştir (Shield, Greenland ve Dockrell, 2010).

Açık sınıflara ilişkin araştırmaların yoğun olarak yapıldığı tarihlerden yaklaşık kırk yıl sonra da öğretmenlerin uygulamaya ilişkin benzer sorunları dile getirmiş olmaları, bu sistemde bir yenileşme ve değişim gereksinimi olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bağlamda yarı açık sınıf modeli denenebilir. Program geliştirmede önemli veri kaynaklarından biri tarihsel temellerdir. Geçmişte yoğun olarak uygulanmış olan açık sınıflara ilişkin verilerin göz önünde bulundurulmasının Türkiye’deki program geliştirme çalışmalarına katkı sağlayabilir nitelikte olduğu düşünülmektedir. Türkiye’de öğrenci merkezli eğitim anlayışının benimsenip her kademe yaygınlaştırılmasına yönelik çabalar sürdürülmektedir. Alanyazında açık sınıfları destekleyen ya da desteklemeyen araştırmaların hemen hepsinin, öğrenci merkezli bu uygulamanın öğrenciler üzerindeki olumlu etkileri konusunda hem fikir olduğu görülmektedir. Eldeki çalışmada da öğretmenlerin uygulamaya ilişkin olumsuz bazı görüşleri olmasına rağmen öğrenciye olumlu katkıları açısından görüş birliği içinde oldukları saptanmıştır. Türkiye’de hiç denenmemiş olan açık sınıfların, gerekli düzenlemelerle, ülkemize uygunluğunun incelenmesinin, yapılandırmacı eğitim anlayışı

ile doğrudan örtüşen bu uygulamanın ülkemiz açısından bir alternatif olup olmayacağı konusunun araştırılmasının, alanyazına önemli katkılar sağlayabileceği düşünülmektedir.

Kaynakça

- Abriox, D.&Ferreira, F. (2009). *Perspectives on distance education open schooling in the 21st century*. Commonwealth of Learning, Vancouver.
- Asher, W., & Hynes, K. (1982). Methodological weaknesses in an evaluation of open education. *Journal of Experimental Education*, 51(1), 2-7.
- Bader, C. H. & Blackmon, C. R. (1978). Open education: A review of the literature, *Research Report*, V 8, N 1.
- Bennett, N., Jordan, J., Long, G., & Wade, B. (1976). *Teaching styles and pupil progress*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Barth, R. (1972). *Open education and the American school*. New York: Agathon.
- Caliste, E. R. (1979). Students adjustment from open to structured schools. *Contemporary Education*, 50, 138-145.
- Caliste, E. R. (1981). A one-year follow-up student adjustment from open to structured schools. *Peabody Journal of Education*, 58 (4), 193-199.
- Corbin, J., & Strauss, A. (2008). *Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory* (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Cuban, L. (2004). What happened to the open school, *Education Next*, Spring, 69-71.
- Elias, S.F.&Elias, J.W. (1978). Open education and teacher attitudes toward openness: The impact on students. *Education*, 99 (2), 208-214.
- Greenland, E., Shield, B. & Dockrell, J. (2009). *Control of noise for speech intelligibility in open classrooms*. 8th European Conference on Noise Control, 26-28 October, Proceedings of the Institute of Acoustics, 31 (3), 976.
- Gulley, B.&Norwood,E.(1976). Critical aspects of the open classroom. *Education*, 96 (3), 207-208.
- Harrison, A., Strauss, H.&Glaubman, R. (1981). Who benefits from the open classroom? The interaction of social background with class setting. *The Journal of Educational Research*, 75 (2), 87-94.
- Miles, M. B., & Huberman, M. A. (1994). *An expanded sourcebook qualitative data analysis*. London: Sage.
- Henderson, D. L. & Maddux C. D. (1982). Open concept schools: Popularity, disillusionment, and attitudes. *Education*, 103 (2), 183-85.
- Marshall, H. H. (1981). Open classrooms: Has the term outlived its usefulness? *Review of Educational Research*, 51, 181-192.
- Muijs, D. (2004). *Doing Quantitative Research in Education with SPSS*. Sage Publications, London.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research and evaluation methods, (3rd Edition)*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Rothenberg, J. (1989). The open classroom reconsidered. *The Elementary School Journal*, 90 (1), 68-86.
- Ravitch, D. (1983). *The troubled crusade*. New York: Basic.
- Raywid, M. A. (1981). The first decade of public school alternatives. *Phi Delta Kappa*, 62, 551-554.
- Runions, T. (1980). The mentor academy program: Educating the gifted/talented for the 80's. *Gifted Child Quarterly*, 24 (4), 152-157.
- Salz, Arthur E. (1974). The truly open classroom. *The Phi Delta Kappa International*, 55 (6), 388-390.
- Schubert, N. A. & Baxter, B. M. (1982). The self-contained open classroom as a viable learning environment. *Education*, 102 (4), 411-415.
- Shield, B., Greenland, E.&Dockrell, J. (2010). Noise in open plan classrooms in primary schools: A review. *Noise&Health*, 12 (49), 225-234.
- Simoes, A. (1976). The myth of the open classroom. *Education*, 97 (2), 183-186.
- Smith, C. (2005). *Design for educationally appropriate acoustic characteristics in open plan schools*. Research Report to Scottish Executive, Scotland.
- Tyack, D. B., Kirst, M. W., & Hansot, E. (1980). Educational reform: Retrospect and prospect. *Teachers College Record*, 81(3), 253-269.
- Walberg, H. J. (1984). Improving the productivity of America's schools. *Educational Leadership*, 41(8), 19-27.
- Weinstein, C. S. (1977). Modifying student behavior in an open classroom through changes in the physical design. *American Educational Research Journal*, 14 (3), 249-262
- Wright, R. J. (1975). The affective and cognitive consequences of an open education elementary school. *American Educational Research Journal*, 12, 449-465.
- Yıldırım, A. ve H. Şimşek (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*.(6. Basım). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Extended Abstract

Open classroom widespread first in the UK, then the USA and other countries after the Second World War, it became popular in 1960s and 1970s. After a while, because of some reasons such as the high costs and difficulties encountered in implementation it had lost its popularity. Since the 1990s, educators re-focused on positive results of open classroom and it's adaptability of today's conditions has been discussed. Recently, although a limited number of classes, there are open classrooms in the USA, the UK, Canada, India, Lithuania and Australia. The open classroom concept is used as education which schools out of course hours, and is used in the sense of online education recently.

Through the criticism of negative effects of traditional education which is expected students to learn on the same level by providing same material to all students, in the same time period and by teacher-centered activities, open classrooms had become a current issue. Open classroom is defined where students learn with groups in flexible sizes and accordance with their personal development (Schubert&Baxter, 1982; Smith, 2005; Shield, Greenland&Dockrell, 2010). Teachers have consulting role in open classroom. Some of the most important responsibilities are providing students to think critically and independently in group work, and orientating them to entrepreneurship and creativity (Gulley&Norwood, 1976; Henderson&Maddux, 1982).

In open classrooms, education begins with students' interests in accordance with Dewey's views. Methods and techniques which provide students to be active are used. Students can do independent researches individually or in groups. This implementation may not be suitable for each course and each student, with this consideration, teacher's explanations and using textbooks are contained. Learning corners are generated based on the students' interests and avoiding unnecessary repetitions. In studies which textbooks are used, reading practices are done coherent with their individual reading speed. Activity installments are created and in this area, students which have different characteristics can participate in different activities in the same learning environment. While some students are studying math, others can perform art activities at the same time. In open classes it is not expected students to sit in the seats. The feedback about qualification of their work is given to students. Observations during daily activities are used instead of achievement tests in the evaluation process. The teacher organizes the learning environment, generates learning corners, designs activities with the students, and provides using resources and materials efficiently (Rothenberg, 1989).

When characteristics of open class are analyzed, it has a near perfect image in terms of student-centered education approach. However, this implementation was generally abandoned in the late 1970s. The most important reason for the abdication is that, there were researches that display open classrooms have not a significant effect on the success of the students (Raywid, 1981).

According to Ravitch (1983), the most important reason of the open classroom' failure is to "being extremely student-centered" according to that period. He states that, open classess are nearly perfect in terms of students' development, but the time was too early with regards to education history and he emphasizes that many people are supporting traditional education, "benightedly" with author's words. Tyack, Krist and Hanson (1980) emphasized that, in that period there was taxflation in the economy in 1970s, so an education implementation which requires high costs, was not acceptable.

Open class emphasizes student-centered education, it was implemented in the past commonly and today it is implementing uncommonly. It is thought that this study can contribute to curriculum and instruction field in Turkey. For this reason in this study as well as giving a theoretical information about open classrooms, investigating views of elementary school teachers about this implementation in the USA.

The qualitative research method was used in the study. The data have been obtained via semi-structured interviews and were analyzed with the inductive content analysis. The participants were determined via purposeful sampling. The related literature was reviewed and interviews were made with 3 professors whose expertise are curriculum development and instruction, and English language to prepare the interview form. Four open-ended questions were determined. The related literature was examined in order to increase

the internal validity, research process was explained clearly in order to increase external validity and external reliability, all of the data were written without any interpretation to increase internal reliability.

In this study, teachers' views were focused on following main themes: student, teacher and environment. Positive effects of the open classroom on student are collected these themes; self-control, cooperation skills , democratic act, reflective thinking, positive attitudes towards school, taking responsibility, having high self-esteem and negative effects are collected these themes: concentrate problems and decrease in performance. Teachers' views about students to be determined as positive, generally. Positive opinions on the main theme of teacher are; cooperation with colleagues, school principal support, increasing personal and professional development. However, negative feedbacks are; lack of privacy, concentrate problems, spending too much time to preparation of lessons, having problems about relationship of parents. It is seemed that negative feedbacks are more than positive ones on teachers' theme.

Participants stated that learning environment is noisy. However, when compared to traditional education, open classrooms are more positive for students even if it is noisier (Shield, Greenland&Dockrell, 2010).